

"בַּנְשֵׁעָה שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אָדָם הָרִאשׁוֹן נִטְלוּ
וְהִחְזִירוּ עַל כָּל אֵילָנֵי גֵן עֵדֶן, וְאָמַר לוֹ: רְאֵה, מֵעַשֵׂי כַּמָּה
נָאִים וּמְשׁוֹבְחֵינָם, וְכָל מַה שֶׁבָּרָאתִי-בְּשִׁבְיָךְ בָּרָאתִי.
תַּן דַּעְתְּךָ שֶׁלֹּא תִקְלָקֵל וְתִתְרִיב אֶת עוֹלָמִי, שְׂאֵם קִלְקֵלֶת
אֵין מִי שֶׁיִּתְקַן אֶתְרִיךְ" מדרש קהלת רבה, ז'

"מה-עצים"

פרויקט שנתי בחינוך בנושא שימור ומיפוי עצים בקדימה צורן

פרויקט 'מה-עצים'

במסגרת שנת איכות הסביבה, הקדישה מועצת קדימה-צורן והועדה לאיכות הסביבה, תקציב ייחודי לטובת פרויקט בחינוך סביבתי ושמו "מה-עצים". פרויקט זה יופעל במקביל לתוכנית "מצלים את קדימה-צורן" - תוכנית להשלמת "מסדרון צל" של עצים ברחבי הישוב.

מגמה עולמית:

- הגברת המודעות לאיכות הסביבה ופיתוח תכניות חינוכיות ליישום אורח חיים ירוק בכל העולם.
- לחינוך תפקיד מרכזי ביותר בהפיכת חברה ל"מקיימת" ולשמירה על הטבע.

בישראל:

- מודעות גוברת לבעית המחסור בצל בתכנון הנופי בישראל
- העלאת המודעות של הדור הצעיר לערכי הטבע המקומיים ובהשפעתם על אורח חיינו במדינה חמה.

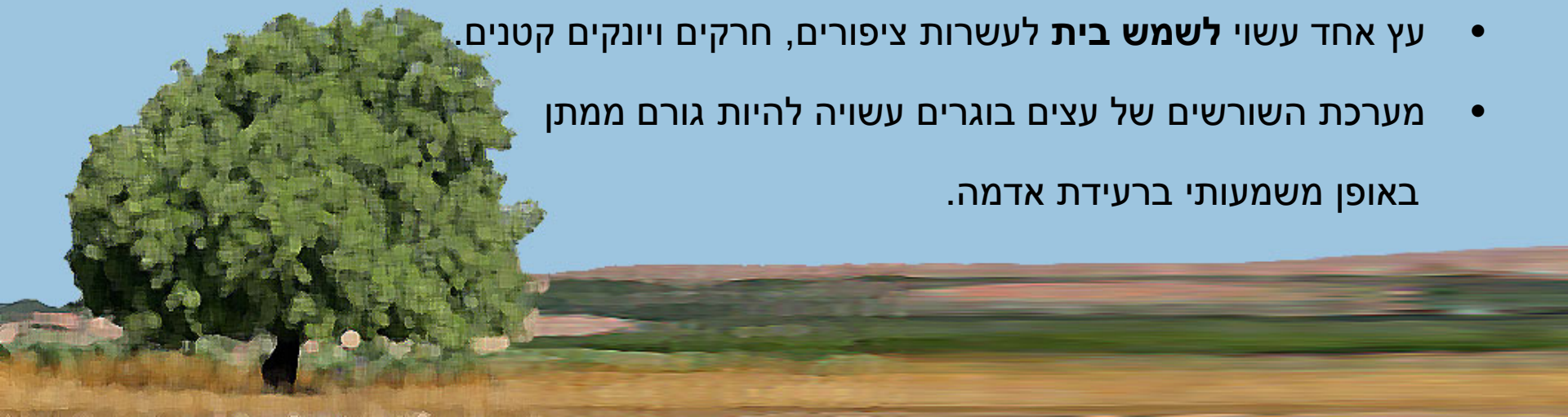
אצלנו ביישוב:

- עד לפני כמאה שנה אזור השרון היה מכוסה ביער של עצים ארץ ישראליים וצמחייה ים-תיכונית מגוונת. למרבה הצער נוף השרון השתנה לבלי הכר.
- שימור הנוף ההיסטורי חשוב לכל מי ששואף להתחבר לעבר, להיסטוריה ולטבע.
- קדימה-צורן הוא ישוב בעל צביון כפרי הנמצא באזור הגובל בשמורת טבע מהיפות בארץ. חינוך סביבתי בדגש על חשיבות העצים, הינו חלק מרכזי במורשת אותה אנו רוצים להעביר לילדנו.

חשיבותו של עץ :

- החמצן באוויר שאנו נושמים מיוצר ע"י הצמחים – אין בעולם מקור חמצן אחר. **ללא עצים וצמחים לא היה ביכולתנו לנשום.**
- עץ אחד יכול לספוג בשנה 20 ק"ג אבק ו"לבלוע" 80 ק"ג תרחיפים המכילים מתכות רעילות כמו: כספית, ליתיום, עופרת וכדומה.
- **עץ אחד מנקה, מסנן ומטהר 100,000 מ"ק אויר מזהם, מייצר 700 ק"ג חמצן, וקולט 20 טון פחמן דו חמצני.**
- עץ אחד מסייע להפחתת הטמפרטורה בסביבתו בקיץ עד 4 מעלות.
- עץ אחד בקרבת הבית דומה לקיר אקוסטי – הוא **בולם רעשים** ומפחית את עוצמת הרעש.
- עץ אחד עשוי **לשמש בית** לעשרות ציפורים, חרקים ויונקים קטנים.
- מערכת השורשים של עצים בוגרים עשויה להיות גורם ממתן באופן משמעותי ברעידת אדמה.

פרויקט "מה-עצים"

- הפרוייקט יופעל על ידי אגף החינוך ותחת חסות התוכנית "שומרים על העצים" של משרד החקלאות.
- במסגרת פרוייקט "מה-עצים", כל בית ספר יקבל "סל" ובו מערכי שיעור והמלצות לפעילויות שונות, הרצאות וימי שיא.

רעיונות למערכי שיעור ופעילויות:

- חשיבות העצים במרחב הציבורי
- העצים באזור מגורינו – הכרות עם סוגי עצים שונים ומיפוי העצים הקיימים בישוב
- התחממות כדור הארץ ותפקיד העצים בצמצום הבעיה
- "מיקרו אקלים" שיוצר העץ סביבו
- העצים כ"מזגנים" טבעיים במרחב העירוני
- העצים כבתי גידול לבעלי חיים
- בעיות סביבתיות כמו זיהום אויר ודרכים לפיתרון
- תקשורת בין עצים – כיצד עצים בחורש תומכים זה בזה
- העצים במקורות היהודיים ובמדרשי חז"ל

רעיונות לימי שיא:

- **יריית הפתיחה (אוקטובר) – פרידה משנת השמיטה – שתילת עץ במרחב הבית ספרי.**
- **ט"ו בשבט (25.1) - ארוע שתוכנו ואופיו יקבעו בכל בית ספר בהתאם לרצון, ליכולת ולצרכים (ניתן לשלב הרצאות של מרצים ממשד החקלאות ופעילויות שונות הן לילדים והן למבוגרים)**
- **"צעדת הבלוטים" (מרץ) - הצעדה השנתית שמאורגנת ע"י הקהילה והמועצה ומוציאה את ילדי בתי הספר לשמורות הטבע הסובבים את קדימה תוקדש השנה לנושא העצים.**
- **ארוע סיום (מאי) – תערוכת צילומים במתנ"ס פתוחה לקהל בשילוב הרצאה.**

הרצאות וחומרים

מקצועיים חינם :

- ערכות פעילות וחברות מערכי שיעור
- פוסטר של עצים מוגנים לכל בית ספר
- מרצים מומחים כגון:
- פקיד היערות ומשרד החקלאות
- אגרונומים מומחים בריבוי עצים
- מומחה לעצי בר של ארץ ישראל
- פעילי סביבה ומתנדבים בישוב

ערכים נרכשים בתהליך הלמידה על עצים :

ברמה הכללית-

- חיבור לסביבת המגורים ולטבע
- שימור המגוון הביולוגי באזור השרון
- חיבור למסורת ולמקורות היהודיים

ברמה האישית-

- אחריות אישית
- סבלנות לחי ולצומח
- קיימות

"בַּנְשֵׁעָה שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אָדָם הָרֵאשׁוֹן נְטָלוֹ
וְהִחְזִירוֹ עַל כָּל אֵילָנֵי גֵן עֵדֶן, וְאָמַר לוֹ: רְאֵה, מֵעַשֵׂי כַּמָּה
נְאִים וּמְשׁוֹבְחֵינֵם הֵם, וְכָל מַה שֶׁבָּרָאתִי-בְּשִׁבְיָהּ בָּרָאתִי.
תָּן דַּעַתְךָ שֶׁלֹּא תִקְלָקֵל וְתִתְרִיב אֶת עוֹלָמִי, שְׂאֵם קִלְקֵלְתָּ
אֵין מִי שֶׁיִּתְקַן אֶתְרִיךְ" מדרש קהלת רבה, ז'

"מה-עצים"

פרויקט שנתי בחינוך בנושא שימור ומיפוי עצים בקדימה צורן